

Резюме

Перельгина Р. В. Социальное и биологическое в личности женщины, совершающей насильственное преступление.

Статья посвящена выяснению роли биологических и социальных факторов в формировании преступного поведения лиц женского пола. Рассматриваются различные точки зрения относительно соотношения социального и биологического в личности преступника, а также аргументы их подтверждения или опровержения. Обосновываются идеи о единстве биологического и социального в становлении человека.

Указывается на необходимость комплексного, многомерного подхода с учетом как социальных, так и биологических факторов для понимания того, каким образом врожденные биологические различия трансформируются в социальные, культуральные, поведенческие проявления, которые в свою очередь могут выполнять роль причины преступного деяния.

Ключевые слова: лицо женского пола, человек, общество, личность преступника, женская преступность, биологический фактор, социальный фактор.

Summary

Perehygina R. Social and biological in the face of a woman who commits a violent crime.

The article is devoted to clarification of the role of biological and social factors in the formation of criminal behaviour of female persons. Various points of view regarding the correlation of the social and biological in the offender and arguments in their confirmation or refutation. Substantiate the idea of the unity of biological and social in the development of man.

Specifies the necessity of a comprehensive, multidimensional approach taking into account both social and biological factors, for understanding how innate biological differences are transformed into social, cultural, behavioural manifestations which in turn can act as causes of crime.

Key words: a female person, person, society, personality of the offender, female crime, biological factor, social factor.

Отримано 6.09.2013

УДК 343.74

А. О. ТЕРЕЩУК

Артур Олександрович Терещук, аспірант Київського університету права НАН України

**ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ ТА БОЙОВІ ПРИПАСИ ДО НЕЇ
ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ**

Збройні форми організованої злочинності, а також інші форми злочинності, що вчиняються шляхом використання або застосування зброї, вважаються найбільш небезпечними формами злочинної поведінки. Така небезпека пояснюється як фізичними та механічними властивостями самої вогнепальної зброї, зокрема її спеціальною пристосованістю до ураження людини (інших живих істот), так і психологічним впливом на волю та свідомість злочинця. Даний вплив проявляється у відчутті безкарності, переваги над неозброєною людиною тощо. Про роль вогнепальної зброї (зокрема, револьверів) для свідомості людини чи не найкраще говорить американській вислів «Бог створив людей слабких і сильних, а полковник Кольт зрівняв їхні шанси».

Метою даної статті є дослідження кримінально-правових та криминологічних ознак вогнепальної зброї як предмета, засобу і знаряддя злочину. Відповідно, завданнями статті є:

- встановити кримінально-правовий зміст поняття «вогнепальна зброя»;
- дослідити особливості вогнепальної зброї як предмета злочину;
- визначити особливості впливу озброєності на механізм злочинної поведінки особи.

Методологічну основу статті становлять роботи Б. М. Головкина, Л. М. Кулик, Є. В. Лащука, О. П. Литвина, А. А. Музики, В. Я. Тація. Значну роль у підготовці статті відіграло дослідження автором вітчизняного законодавства з питань обігу вогнепальної зброї та бойових припасів до неї.

З історичних джерел відомо, що зброя з давніх-давен була знаряддям вчинення насильницьких злочинів. І якщо холодна зброя первісним своїм походженням мала мисливське знаряддя (ніж, спис, лук та стріли) або господарський інструмент (сокира, молот тощо), то вогнепальна зброя вже має безпосередню спрямованість на знищення людей і може бути використана незаконними організаціями та групами. Саме тому контроль за її правомірним виробництвом, обігом, зберіганням та використанням є важливим завданням будь-якої держави, в тому числі й України.

В Україні відсутнє законодавче визначення понять «зброя» та «вогнепальна зброя». Взагалі питання обігу зброї, в тому числі й вогнепальної, регулюється виключно на підзаконному рівні. Так, основним нормативно-правовим актом у цій сфері є Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного вироб-

ництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України 21 серпня 1998 р. № 622¹.

Певною мірою цю законодавчу прогалину заповнює судова практика. Так, Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» № 3 від 26 квітня 2002 р. визначає, що до вогнепальної зброї, яка є предметом злочинів, передбачених статтями 262–264, 410 КК, належать усі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї, як серійно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей). Предметом злочину, передбаченого ст. 264 КК, крім зазначених вище видів вогнепальної зброї може бути також гладкоствольна мисливська зброя. Пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за ст.ст. 262, 263 КК.

Згідно з цією ж Постановою бойовими припасами визнаються патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, артилерійські снаряди, бомби, міни, гранати, бойові частини ракет і торпед та інші вироби в зібраному вигляді, споряджені вибуховою речовиною і призначені для стрільби з вогнепальної зброї чи для вчинення вибуху. Патрони та набой до гладкоствольної мисливської зброї, а також патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, не є предметом злочинів, передбачених ст.ст. 262, 263 КК України².

З одного боку, наявність такої Постанови полегшує здійснення правоохоронної діяльності у сфері протидії незаконному обігу вогнепальної зброї. З іншого, – відсутність законодавчого регулювання таких понять, як «зброя», «вогнепальна зброя», «цивільна зброя» та «зброя самооборони» та відсутність цілісної концепції реалізації права громадян на зброю є серйозним недоліком вітчизняного законодавства. Натомість, у сусідній Російській Федерації ще з 13 листопада 1996 р. існує Федеральний Закон «Про зброю», яким врегульовано основні питання обігу зброї, в тому числі й вогнепальної. Так, відповідно до ст. 1 цього Закону зброя – це пристрої та предмети, конструктивно призначені для ураження живої або іншої цілі, подачі сигналів. Вогнепальна зброя визначається як зброя, призначена для механічного ураження цілі на відстані металом спорядження, одержує спрямований рух за рахунок енергії порохового чи іншого заряду, а холодна – зброя, призначена для ураження цілі за допомогою м'язової сили людини при безпосередньому контакті з об'єктом ураження. Специфікою закону є наявність такого терміна як «метальна зброя», під якою розуміється зброя, призначена для ураження цілі на відстані снарядом, що одержує спрямований рух за допомогою м'язової сили людини або механічного пристрою (лук, арбалет). Проте найбільшим у кримінально-правовому та кримінологічному сенсі досягненням є наявність ст. 3 даного закону, яка визначає поняття цивільної зброї, що доступна громадянам РФ та її конкретні види: 1) зброю самооборони; 2) спортивну зброю; 3) мисливську зброю; 4) сигнальну зброю; 5) холодну клинкову зброю, що є елементом козацької форми або національного одягу народів РФ; 6) зброю, що використовується в спортивних та освітніх цілях. Таким чином, у законодавстві РФ передбачено чітку класифікацію видів зброї, доступної громадянам, та конкретне право на таку зброю, передбачене ст. 13 даного Федерального Закону³.

В Україні також робились спроби законодавчого регулювання обігу зброї, передусім вогнепальної. Так, від 22 листопада 2002 р. народними депутатами Ю. А. Кармазіним, Л. М. Черновецьким, В. П. Нечипорук та О. І. Римаруком було подано проект Закону України «Про зброю» № 1171. Відповідно до ст. 2 цього законопроекту до видів зброї залежно від суб'єкта права власності (користування) належали: 1) військова зброя; 2) службово-штатна зброя; 3) цивільна зброя (видами якої вважались: а) мисливська; б) спортивна; в) нагородна; г) самооборони; д) сигнальна; е) колекційна); 4) холодна зброя; 5) учбова (імітаційна) та б) саморобна зброя. До цивільної зброї самооборони, право на придбання якої надавалось громадянам України, суб'єкти законодавчої ініціативи пропонували віднести:

1) вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю і боєприпаси до неї, газові пістолети і револьвери, патрони до яких заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, пістолети і револьвери вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими або іншими аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії – громадянам України, які досягли 18-річного віку;

2) вогнепальну комбіновану і нарізну мисливську зброю. При цьому право на придбання короткоствольної вогнепальної зброї індивідуального захисту та боєприпасів до неї мають лише громадяни України з 25-річного віку, які є народними депутатами України та депутатами органів місцевого самоврядування, державними службовцями, посади яких віднесені до першої-шостої категорії, членами Кабінету міністрів України, суддями, працівниками правоохоронних органів або пенсіонерами таких органів, попередня робота яких була пов'язана з підвищеним ризиком (оперативно-розшукова діяльність, дізнання або досудове слідство)⁴. Даний закон так і не отримав підтримки депутатського корпусу. Така сама доля спіткала й інші схожі за змістом законопроекти.

Проте 14 квітня 2010 р. було прийнято в першому читанні Проект Закону про обіг зброї невійськового призначення № 2105 від 9 лютого 2009 р., поданий народними депутатами VI скликання В. Р. Мойсиком,

В. М. Грицаком, В. Г. Прокопчуком, Б. М. Пудовим. Відповідно до ст. 2 даного законопроекту видами зброї є військова, службова та цивільна. Остання, в свою чергу, має поділятися на: спортивну зброю; мисливську зброю; зброю самооборони; сигнальну зброю; колекційну зброю; національну зброю; деактивовану зброю. У якості зброї самооборони, відповідно до ст. 5 законопроекту, мають бути: а) пістолети і револьвери, патрони до яких споряджені гумовими або іншими аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, які відповідають нормам Міністерства охорони здоров'я України; б) газова зброя – газові пістолети і револьвери, патрони до яких споряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, а також засоби самозахисту в аерозольному упакуванні та механічні розпилювачі. Також зазначається, що як зброя самооборони може використовуватися мисливська нарізна та гладкоствольна зброя. Стаття 15 законопроекту розширює права громадян України на придбання зброї – в частині зброї самооборони, холодної, мисливської та спортивної зброї, суб'єктів господарювання з відповідною ліцензією – на службову зброю, при цьому залишаючи за державою право на військову зброю⁵. Під час підготовки до другого читання законопроекту, вочевидь, зазнає певних змін, які, проте, на час підготовки даної статті не оприлюднені.

Так чи інакше законодавчий акт, який би детально врегулював обіг зброї, є нагальною потребою суспільства. Це не в останню сергу пов'язано і з тим, що державний контроль над обігом зброї, в тому числі й невійськового призначення, є важливим аспектом протидії злочинності.

Зброя, в тому числі й така, що законно знаходиться у власності громадян та юридичних осіб (гладкоствольна мисливська, травматична, газова, спортивна та холодна) часто виступає як знаряддя вчинення насильницьких злочинів. Б. М. Головкін слушно зазначає, що чим прогнозовано більший розмір матеріальної вигоди, тим вищим є ступінь ризику зустріти завзятий опір потенційного власника майна, що обумовлює складнішу структурну організацію групового способу дій, удосконалений механізм заподіяння фізичної шкоди. У прикладному сенсі це означає, що розширюється чисельний склад співучасників, здійснюється загальне керівництво, встановлюються тісніші зв'язки між членами групи, створюються відповідні умови для ефективнішої цілереалізації (план, підготовка, зброя та ін.), формується набір альтернативних варіантів виконання плану, намічається перспективний вид злочинної спеціалізації⁶. Отже, зброя (передусім вогнепальна), виступаючи засобом або знаряддям злочину, є одночасно одним із факторів насильницької злочинності.

Л. М. Кулик виділяє збройну злочинність як складовий елемент насильницької злочинності, що включає в себе всі насильницькі злочини, при вчиненні яких використовувалась вогнепальна зброя, в тому числі й гладкоствольна мисливська, незалежно від їх кримінально-правової оцінки в контексті правомірності володіння такою зброєю⁷. Таким чином, кримінально-правова кваліфікація насильницького злочину виходить з того, що неважливо, яким чином винна особа здобула зброю – важливий сам факт її використання як знаряддя або засобу вчинення злочину. Водночас неправомірність фактичного володіння чи отримання доступу до вогнепальної зброї та/або бойових припасів до неї може становити предмет окремого злочину і призвести таким чином до додаткової кваліфікації діяння винного. Центральним у цьому аспекті є традиційне юридичне поняття предмета злочину.

В. Я. Тацій вказує, що предметом злочину слід вважати будь-які речі матеріального світу, з певними властивостями яких кримінальний закон пов'язує наявність у діях особи ознак конкретного складу злочину⁸. Центральним у цьому аспекті вважаємо поняття «властивості речі», які (матеріальна цінність, небезпечний характер використання тощо), на нашу думку, і є підставою для законодавчого закріплення кримінально-правової кваліфікації, що особливо яскраво відображається в скаладах злочинів, предметом яких є вогнепальна зброя та бойові припаси до неї.

А. А. Музика та Є. В. Лашук визначають, що предмет злочину – це факультативна ознака об'єкта злочину, що знаходить свій прояв у матеріальних цінностях (котрі людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами), з приводу яких та шляхом безпосереднього впливу на які (або без такого впливу) вчиняється злочинне діяння⁹. І вогнепальна зброя, і бойові припаси мають матеріальний характер, тому цілком можуть вважатися предметом злочину за умов законодавчого закріплення кримінально-правової кваліфікації відповідних діянь.

О. П. Литвин визначає, що предмет злочину – це соціально значущий феномен громадських інтересів, що як науково-юридична абстракція є ознакою складу злочину, містить специфічну інформацію, необхідну для правової оцінки злочину. Часто предмет є конструктивною ознакою об'єкта злочину певного виду. Більше того, у тих випадках, коли предмет є обов'язковою ознакою складу злочину, він здебільшого встановлюється раніше від інших, а на підставі отриманих про нього даних з'ясовуються інші ознаки¹⁰.

Слід зауважити, що серед предметів злочину виділяються предмети, які обмежені у цивільному обороті, внаслідок чого саме по собі заволодіння ними без належної юридичної підстави та/або з порушенням встановленого законом порядку (процедури) може становити склад злочину. Зокрема, до таких предметів належать вогнепальна зброя та бойові припаси до неї.

Так, вогнепальна зброя та бойові припаси до неї (крім гладкоствольної мисливської та боеприпасів до неї) є предметом злочинів, передбачених ст. 201 «Контрабанда», ст. 262 «Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем», ст. 263 «Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами», ст. 263¹ «Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв», ст. 410 «Викрадення, при-

власнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем» Кримінального кодексу України. Предметом ст. 264 «Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів» КК є будь-які види вогнепальної зброї, в тому числі й гладкоствольна мисливська¹¹. Така криміналізація діянь, пов'язаних з обігом вогнепальної зброї, пов'язана, на нашу думку, саме з небезпечними властивостями самого предмета злочину – його придатністю до ураження людини, а також з можливістю вчинення ним інших злочинів, в тому числі й корисливо-насиленницьких. Виділення гладкоствольної мисливської зброї в окрему категорію пов'язано з розповсюдженням на цей предмет поняття «майно», яке, проте, має певні обмеження. Дані обмеження встановлені Постановою Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 р. № 2471-12, зокрема, п. «а» Додатку 2 до цієї Постанови – «Спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна». Так, згідно з цією нормою громадяни набувають право власності на вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю – з дозволу, виданого органами внутрішніх справ за місцем проживання, особам, які досягли 21-річного віку; на вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) – з дозволу, виданого органами внутрішніх справ за місцем проживання, особам, які досягли 25-річного віку¹².

Таким чином, можлива дивна ситуація – викрадення гладкоствольної мисливської зброї шляхом крадіжки кваліфікується за ст. 185 КК, а викрадення нарізної мисливської зброї – за ст. 262 КК. Цей факт певною мірою можна пояснити наближеністю нарізної мисливської зброї до бойової (особливо це стосується мисливських варіантів бойової зброї – СКС-ОП, Сайга тощо). Разом із тим зауважити, що не меншу суспільну небезпеку становить і гладкоствольна мисливська зброя у разі її переробки на обріз. Недостатньо врегульованим також є статус травматичної зброї, боєприпаси якої споряджені гумовими або іншими аналогічними бойовими частинами нелетальної дії.

Віднесення вогнепальної зброї та бойових припасів до неї до особливого предмета злочину викликано передусім тією небезпекою, яку зброя може становити для здоров'я та життя громадян. Особливі риси гладкоствольної мисливської зброї в кримінально-правовому аспекті продиктовані її статусом як об'єктом права власності громадян України. Водночас слід зауважити, що вогнепальна нарізна мисливська зброя, яка також може бути об'єктом права власності громадян України, таких рис у кримінально-правовому аспекті не має.

Врегулювання особливостей вогнепальної зброї та бойових припасів до неї як предмета злочину стане можливим лише в разі детального правового врегулювання обігу зброї в Україні. Вважаємо, що це стане можливим лише за умови прийняття єдиного законодавчого акта (Закону про зброю, або Закону про обіг зброї невійськового призначення), який би врегулював право громадян на зброю та встановив порядок його реалізації, а також чітко визначив би такі поняття, як «цивільна зброя», «травматична зброя», «зброя самооборони» тощо.

¹ Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів // Сторінка «Законодавство України» офіційного веб-сайту Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98/print1361285510257155>

² Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» № 3 від 26.04.2002 // Офіційний веб-сайт Верховного Суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/3F0C5F7A2A7948D7C2256C9600464B2F?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=3F0C5F7A2A7948D7C2256C9600464B2F&Count=500&>

³ Федеральний Закон об оружии // База даних «Консультант плюс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/popular/weapon/40_1.html#p42

⁴ Проект Закону про зброю // Сторінка «Законотворчість» офіційного веб-порталу Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=12436

⁵ Проект Закону про обіг зброї невійськового призначення // Сторінка «Законотворчість» офіційного веб-порталу Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=31790

⁶ Головкин Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія / Б. М. Головкин – Х. : Право, 2011. – 440 с. – С. 94.

⁷ Кулик Л. М. Боротьба зі злочинами, що вчиняються з використанням зброї: дис. ... к.ю.н.: спец. 12.00.08 / Людмила Миколаївна Кулик – Запоріжжя: ЗЮІ ДДУВС, 2006 – 226 с. – С. 47.

⁸ Тацій В. Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве / В. Я. Тацій – Х.: Выща школа. Изд-во при ХГУ, 1988. – 198 с. – С. 47.

⁹ Музыка А. А., Лащук С. В. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання : монографія / А. А. Музыка, С. В. Лащук. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В. – 2011. – 192 с. – С. 110.

¹⁰ Литвин О. Загальні ознаки та характеристика предметів злочинів / О. П. Литвин // Вісник Академії управління МВС – 2010 – № 4 // Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VAUMVS/2010_4/litvin.pdf

¹¹ Кримінальний кодекс України // Ліга. Закон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T012341.html#1400

¹² Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17.06.1992 № 2471-12 // Сторінка «Законодавство України» офіційного веб-сайту Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2471-12/print1360066302347590>

Резюме

Терещук А. О. Вогнепальна зброя та бойові припаси до неї як предмет злочину.

Автор аналізує чинне в Україні законодавство про зброю. Встановлено, що вогнепальна зброя та бойові припаси до неї становлять особливий предмет злочину. Окреслено, предмет яких саме злочинів становить вогнепальна зброя та бойові припаси до неї. Визначено перспективні напрями розвитку законодавства про зброю в Україні.

Ключові слова: зброя, вогнепальна зброя, бойові припаси, збройна злочинність, предмет злочину.

Резюме

Терещук А. А. Огнестрельное оружие и боевые припасы к нему как предмет преступления.

Автор анализирует действующее в Украине законодательство об оружии. Установлено, что огнестрельное оружие и боеприпасы к ней составляют особый предмет преступления. Определено, предмет каких именно преступлений составляет огнестрельное оружие и боеприпасы к нему. Определены перспективные направления развития законодательства об оружии в Украине.

Ключевые слова: оружие, огнестрельное оружие, боевые припасы, вооруженная преступность, предмет преступления.

Summary

Tereschuk A. Firearms and ammunition to it as the subject of a crime.

The author analyzes the current Ukrainian legislation on weapons. It is established that the firearm and ammunition to make it a special object of the crime. Defined, which is the subject of an offense shall firearms and ammunition. Perspective directions of development of legislation on weapons in Ukraine.

Key words: weapons, firearms, ammunition, armed crime.

Отримано 19.08.2013

УДК 343.222:61

І. М. ФІЛЬ

Ірина Миколаївна Філь, здобувач Київського університету права НАН України

ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 140 КК УКРАЇНИ «НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ОBOB'ЯЗКІВ МЕДИЧНИМ АБО ФАРМАЦЕВТИЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ»

Конституція України проголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Однією з гарантій цього конституційного права названо те, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. Відповідно до ст. 80 Основ законодавства України про охорону здоров'я (*далі – Основи*) особи, винні в порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством.

На сьогодні в Україні та за її межами приділяється досить значна увага проблемі теоретичного обґрунтування підстав кримінальної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Зокрема, такі вчені, як В. В. Балабко, І. В. Кирилук, А. С. Парамонова, С. С. Пастушенко, Т. Ю. Тарасевич, Г. В. Чеботарьова, та інші у своїх працях розглядали ті чи інші аспекти проблеми кримінальної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Незважаючи на значний інтерес до цих питань, необхідно констатувати, що мало хто з вчених-криміналістів приділяє увагу встановленню ознак